

SURİYELİ GÖÇMEN ÖĞRENCİLERİN EĞİTİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARA ODAKLANAN ARAŞTIRMALARIN EĞİLİMLERİ: BETİMSSEL İÇERİK ANALİZİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Mevlüt KARA¹, Mehmet ÖZENÇ²

1 Dr. Öğr. Üyesi, Gaziantep Üniversitesi, Nizip Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, mevlutkara85@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6381-5288.

2 Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Nizip Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, mozenc38@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6339-4092.

Geliş Tarihi: 25.06.2021 Kabul Tarihi: 19.08.2021 DOI: 10.37669/milliegitim.957676

Öz: Bu araştırmada, Türkiye’de örgün eğitim kapsamında öğrenim gören Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanan araştırmaların çeşitli özellikleri açısından eğilimlerinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Nitel araştırma metodolojisine göre tasarlanan araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, 2016-2021 yılları arasında yayımlanan ve Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanan 114 makale ve 55 lisansüstü tez incelenmiştir. İlgili araştırmaların belirlenmesinde Suriyeli, göçmen, mülteci, sığınmacı, yabancı öğrenci ve geçici koruma kavramları kullanılmıştır. Taramalar çevrimiçi veri tabanlarında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan doküman analiz formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma kapsamına alınan çalışmaların analizinde betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçları tablolar ve kelime bulutları kullanılarak sunulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, bu konuda ilk çalışmalar 2016 yılında yapılmış ve sonraki yıllarda artarak devam etmiştir. Yapılan çalışmalar yüksek oranda Türkçe yayınlanmış olup, çoğunlukla durum çalışması ve fenomenoloji desenlerinde tasarlanmıştır. “Suriyeli öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinde karşılaştığı sorunlar” en fazla çalışılan konudur. “Göç, Suriyeli öğrenciler ve eğitim” kavramları incelenen araştırmalarda en fazla kullanılan anahtar kelimelerdir. Çoğunlukla ilkökul ve ortaokul kademelerinde yapılan araştırmaların çalışma grubunu önemli ölçüde öğretmenler oluşturmuştur. Öte yandan incelenen araştırmalarda veriler çoğunlukla yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış ve içerik analizine tabi tutulmuştur. İncelenen makalelerin en çok TR Dizinde taranan dergilerde yayımlandığı belirlenmiştir. Lisansüstü tezlerin ise en çok eğitim yönetimi ve sınıf eğitimi bilim dallarında gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Araştırmada ulaşılan sonuçlar ilgili alanyazında yer alan araştırma sonuçları ile tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli göçmen öğrenci, eğitim sorunları, göçmen eğitimi, araştırma eğilimleri, betimsel içerik analizi.

TRENDS OF STUDIES FOCUSING ON PROBLEMS ENCOUNTERED IN THE EDUCATION OF SYRIAN IMMIGRANT STUDENTS: A DESCRIPTIVE CONTENT ANALYSIS

Abstract:

This study aimed to reveal the trends of studies focusing on the problems encountered in the education of Syrian immigrant students receiving formal education in Turkey in terms of their various characteristics. Designed according to the qualitative research methodology, the study employed the document analysis method. In the study, 114 studies and 55 Master's theses and Ph.D. dissertations published between 2016-2021 focusing on the problems encountered in the education of Syrian immigrant students were examined. While determining the related studies, the keywords of Syrian, immigrant, refugee, asylum seeker, foreign student and temporary protection were used. The researches were conducted on online databases. The study data were collected using the document analysis form developed by the researchers. Descriptive content analysis was performed in the analysis of the studies included in the present study. The analysis results are presented using tables and word clouds. According to the study results, the first studies on this subject were conducted in 2016 and the number of studies has continued to increase in the following years. Written highly in Turkish, the studies mostly employed the case study and phenomenology designs. "The problems encountered by Syrian students in the education process" was the most researched subject. The concepts of migration, Syrian students and education were the most frequently used keywords in the studies examined. The studies were mostly conducted at elementary and middle schools and the study groups consisted of teachers to a large extent. In addition, the data about the examined studies collected by using semi-structured interview forms and performed content analysis. The examined studies were mostly published in the journals indexed in the TR Index. Furthermore, the Master's theses and Ph.D. dissertations were mostly conducted in the fields of educational administration and elementary school education. The study results were discussed together with the study results in the related literature and recommendations were given.

Keywords: Syrian immigrant student, educational problems, immigrant education, research trends, descriptive content analysis.

Giriş

2011 yılında Suriye Arap Cumhuriyeti'nde başlayan iç savaş nedeniyle Suriye vatandaşları Türkiye'ye doğru göç etmeye başlamışlardır. Türkiye Cumhuriyeti bu insanlık dramına seyirci kalamamış ve açık kapı politikası uygulayarak ülke sınırına gelen insanları ülkesinde misafir etmiştir. Ancak iç savaşın devam etmesi ve Türkiye'ye gelen göçmen sayısındaki artış Türkiye'nin de misafir politikasında bir takım değişikliklere yönelmesini zorunlu kılmıştır.

Birleşmiş Milletler göçmen kavramını “sebepleri, gönüllü olup olmaması, göç yolları, düzenli veya düzensiz olması fark etmeksizin yabancı bir ülkede bir yıldan fazla ikamet eden bir birey” olarak tanımlamaktadır (Perruchoud ve Redpath-Cross, 2021, s.37). Verilen bu tanım genel bir ifade olmakla birlikte hukuki bir anlam ifade etmemektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, ülkesine göç eden Suriyelileri “Geçici Koruma” altına almıştır. Birleşmiş Milletler geçici koruma kavramını “Çatışma veya yaygın şiddet ortamlarından kitlesel olarak kaçıp gelen kişilere öncesinde bireysel statü belirleme işlemine tabi tutulmaksızın devlet tarafından geçici koruma sağlama konusunda geliştirilen düzenleme” olarak tanımlamaktadır (Göç Terimleri Sözlüğü, 2021, s.33).

Geçici koruma statüsü verilen Suriyeli göçmenler on yıldır Türkiye'de yaşamaktadırlar. İlk göçle birlikte, Suriyeli göçmenlerin sayısı giderek artmıştır. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 09.06.2021 tarihli verilerine göre “geçici barınma merkezlerinde” 55.851 kişi, Türkiye'nin tümüne dağılmış 3.622.676 kişi olmak üzere toplam 3.678.527 geçici koruma statüsü verilen Suriyeli göçmen Türkiye'de ikamet etmektedir. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün (2021) bilgilerine göre okul çağında (5-18 yaş) 1.240.394 Suriyeli çocuk bulunmaktadır. Üniversite çağında ise (19-24 yaş) 495.591 Suriyeli genç vardır. Ayrıca 0-4 yaş aralığında da 503.069 çocuk bulunmaktadır. Bu yaş grubundaki çocuklar da ilerleyen zamanda Türk eğitim sistemine dâhil olacaktır. Gerek göçle birlikte gelen gerekse Türkiye'de doğan okul ve üniversite çağındaki Suriyeli öğrencilerin kültürüne, diline yabancı oldukları bir eğitim sistemine katılması beraberinde birçok sorunun da doğmasına sebep olmuştur ve olmaya da devam edecektir (Kara ve Özenç, 2020, s.187).

İlgili Alanyazın

2011 yılında başlayan ve uzun süreli olarak devam eden göçle birlikte dört milyona yakın Suriyeli göçmen Türkiye'de yaşamaya başlamıştır. İlk başta geçici olacağı düşünülen göç olayına kısa vadede çözüm bulunamayacağına anlaşılması üzerine entegrasyon faaliyetlerine başlanılmıştır. İlk olarak eğitim çağındaki Suriyeli göçmen çocuklar için 2014/21 sayılı genelge yayınlanmıştır. Genelgenin amacı, başta zorunlu eğitim çağındaki öğrenciler olmak üzere yabancılara yönelik eğitim-öğretim faaliyetlerinin koordine edilmesi, eğitime erişim ve eğitimde kalitenin artırılması, ilgili kurumlar arası işbirliğinin sağlanması ve acil durumlarda gerekli tedbirlerin alınmasının sağlanmasıdır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2014, s.2). Genelgeye göre il ve ilçe milli

eğitim müdürlüklerine bağlı olmak üzere valilik oluru ile geçici eğitim merkezlerinin açılması istenmiştir. Geçici eğitim merkezlerinin amacı; göçmen öğrencilerin yanda bıraktıkları eğitimlerine devam etmelerinin sağlanması, ülkelerine döndüklerinde veya Türkiye’de eğitimlerine devam etmek istediklerinde her tür ve kademedeki okullara geçiş yaptıklarında sene kaybı yaşamamalarıdır (MEB, 2014, s.4). Böylece hem Suriyeli öğrencilerin toplumsal entegrasyonlarının sağlanması hem de kayıp bir nesil olmasının önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Geçici eğitim merkezlerinde 2017 yılında 223.049 öğrenci öğrenim görmekteyken (Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü [HBÖGM], 2018a), 2018 yılında 108.604 öğrenci öğrenim görmektedir (HBÖGM, 2018b). 2019-2020 eğitim öğretim yılı itibariyle de geçici eğitim merkezleri kapatılmış ve buradaki öğrenciler örgün eğitim sistemi kapsamındaki okullara aktarılmışlardır. Suriyeli göçmen öğrencilerin Türk eğitim sistemine katılma oranları süreç içerisinde giderek artmıştır. 2014-2015 eğitim-öğretim yılında eğitim çağı içerisinde %30.42’lik bir eğitime katılım söz konusu iken 2019-2020 eğitim öğretim yılında bu oran %63.29’a yükselmiştir. Bu yükselişe rağmen eğitim çağında olan yaklaşık %40’a yakın oranda Suriyeli çocuk eğitime ulaşamamaktadır. Eğitim kademelerine baktığımızda ise en düşük katılım oranının okul öncesinde (%30.77), en yüksek katılımın ilkökulda (%88.80) olduğu görülmektedir. 2019 yılı verilerine göre, 684.919 Suriyeli öğrenci Türk eğitim sistemi içinde okullarda eğitimlerine devam etmektedirler (HBÖGM, 2020).

Dünyada en fazla Suriyeli göçmene ev sahipliği yapan ülke konumunda olan Türkiye’de (Erdoğan, 2020) eğitim sistemine katılım gösteren Suriyeli öğrenci sayısı giderek artmaktadır. Yaşanan bu artışla birlikte Türk eğitim sistemi içerisinde bir takım sorunların yaşandığı da görülmektedir (Erdem, 2017; Cırt-Karaağaç, 2018; Özenç ve Saat, 2019; Kaya, 2020). Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde yaşanan sorunların neler olduğu ve bu sorunların nasıl üstesinden gelinebileceğiyle ilgili olarak yapılan bilimsel araştırmaların da sayısı giderek artmaktadır. Ancak yapılan araştırmalar birbirinden kopuk durumdadır. Araştırmaların hangi konularda yoğunlaştığı, kullanılan anahtar kelimelerin neler olduğu, çalışmaların kimlerle gerçekleştirildiği, hangi okul kademelerinde çalışıldığı gibi verilerin belirlenmesiyle, daha az çalışılan alanlara yönelik çalışmaların ilgili alanyazında artacağı düşünülmektedir. Yapılan alanyazın taramasında bu bilgilerin araştırıldığı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda Suriyeli göçmen öğrencilerin örgün eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanan araştırmaların eğilimlerinin belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Yapılan bu çalışma ile alanyazında görülen önemli bir eksiklik tamamlanmış olacaktır. Türk eğitim sisteminin önemli bir sorununu teşkil eden Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitimine odaklanan çalışmaların sayısı giderek artmıştır ve ilerleyen zamanlarda da bu çalışmaların artarak devam edeceği düşünülmektedir. Bu nedenle yapılacak çalışmaların sistematik ve teori-uygulama dengesini karşılayacak şekilde devam etmesi gerekmektedir. Bu anlamda Türkiye’de bu çalışmaları koordine edecek

bir kurumun bulunmayışı da bir sorundur. Ancak yapılan araştırmaların eğilimlerini belirleyen çalışmalar bu tarz sorunların çözümü açısından bir seçenek oluşturmaktadır. Suri ve Clarke (2009) araştırmaları sentezleyen çalışmaların araştırma sonuçlarının yaygınlaştırılmasında ve politikaların belirlenmesinde çok önemli olduğunu ifade etmektedirler. Araştırmaların eğilimlerinin ortaya çıkarılması ile benzer konular üzerinde ve benzer veri toplama araçları ile daha fazla araştırmanın yapılmasının engellenebileceği ve özgün çalışmaların ortaya çıkmasına zemin hazırlanabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda mevcut araştırmada, Türkiye’deki örgün eğitim sürecinde bulunan Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanan araştırmaların eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşabilmek için aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

1. İncelenen araştırmaların yıllara ve araştırmalarda kullanılan dillere göre dağılımı nasıldır?
2. İncelenen araştırmaların konulara göre dağılımı nasıldır?
3. İncelenen araştırmalarda kullanılan anahtar kelimelerin dağılımı nasıldır?
4. İncelenen araştırmaların araştırma modellerine/desenlerine, çalışma grubu türlerine, gerçekleştirildiği okul kademesine, veri toplama araçlarına ve veri analiz yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
5. İncelenen makalelerin yayınlandığı dergi indekslerine göre dağılımı nasıldır?
6. İncelenen lisansüstü tezlerin gerçekleştirildiği bilim dallarına göre dağılımı nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Nitel araştırma metodolojisi ile yürütülen bu araştırmada, Türkiye’de örgün eğitim kapsamında öğrenim gören Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunları konu alan makale ve tezlerin çeşitli özellikleri açısından eğilimlerini ortaya koyabilmek için doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi diğer nitel yöntemlerin kullanıldığı durumlarda araştırmaların geçerliğini artırmak amacıyla ek bilgi kaynağı olarak kullanılabilirdiği gibi, tek başına bir araştırma yöntemi olarak da ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Doküman incelemesi yöntemi, araştırmanın veri setini oluşturan birincil ve ikincil kaynak olarak nitelendirilen çeşitli dokümanların elde edilmesi, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi olarak tanımlanabilir (Özkan, 2021). Çeşitli araştırmacılar tarafından ortaya konan ve akademik dergilerde yayımlanan basılı ve çevrimiçi makaleler ile lisansüstü çalışmalar sonucunda ortaya konan yüksek lisans ve doktora tezlerinin doküman incelemesi yönteminde sıkça başvurulan yazılı belgeler olduğu belirtilmiştir (Patton, 2014; Cohen vd., 2018; Sönmez ve Alacapınar, 2019). Bu doğrultuda, mevcut araştırmada da

araştırmanın amacı dikkate alınarak doküman incelemesi yöntemi benimsenmiş ve araştırma konusunu yansıtan akademik makaleler ve lisansüstü tezler incelenmiştir.

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada, 2011 ile 2021 yılları arasında yayımlanan ve Türkiye'deki örgün eğitim kapsamında yer alan okullarda öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanan makale ve tezler incelenmiştir. Ancak yapılan tarama sonucunda araştırma amacına uygun şekilde yapılan ilk çalışmaların 2016 yılına ait olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın kapsamına alınacak çalışmaların belirlenebilmesi için öncelikle literatür taraması yapılarak araştırma konusu ile ilgili anahtar kavramlar belirlenmiştir. Bu doğrultuda ilgili araştırmaların taranmasında Suriyeli (Syrian), göçmen (immigrant), mülteci (refugee), sığınmacı (asylum seeker), yabancı öğrenci (foreign student) ve geçici koruma (temporary protection) kavramlarının kullanılması kararlaştırılmıştır. Daha sonra belirlenen anahtar kavramlar çerçevesinde tarama aşamasına geçilmiştir. Taramalar 18 Ocak 2021 ile 2 Mayıs 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamına dâhil edilen makaleler Dergipark, Sobiad, ULAKBİM, Web of Science, ERIC, EBSCO, Academia, Researchgate ve Google Akademik veri tabanlarında taranırken, tezler ise YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde taranmıştır. Yapılan taramalar sonucunda 132 makale ve 62 teze ulaşılmıştır. Araştırma kapsamına dâhil edilecek çalışmaların belirlenmesinde ise amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi benimsenmiştir. Ölçüt örneklemede temel mantık, önceden belirlenmiş belirli bir önemdeki ölçütleri karşılayan tüm durumları gözden geçirmek ve incelemektir (Patton, 2014). Bu araştırmada da tarama sonrasında elde edilen çalışmalar içerisinde Türkiye'de örgün eğitim kapsamında öğrenim gören Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanan, hakemli dergilerde yayımlanmış ve tam metnine ulaşılabilen çalışmalar araştırma kapsamına dâhil edilmiştir. Bu ölçütlere uymayan 18 makale ve 7 tez kapsam dışı bırakıldıktan sonra, belirlenen 114 makale ve 55 tez araştırma kapsamına alınmış ve analiz sürecine geçilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamına alınan çalışmaların analizinde betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Betimsel içerik analizi; belirli bir konu üzerinde yapılan çalışmaların ele alınıp eğilimlerinin tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesini içeren sistematik bir analiz tekniğidir (Çalık ve Sözbilir, 2014). Belirlenen teknik ile verilerin sistematik bir şekilde analiz edilebilmesi için öncelikle her çalışmaya bir kod (numara) verilmiştir. Bu doğrultuda araştırma kapsamına alınan makalelere M1 ile M114 arasında, tezlere ise T1 ile T55 arasında kodlar verilmiştir. Yapılan bu işlemde sonra verilerin analiz edilebilmesi için araştırmacılar tarafından bilgisayar ortamında ve Microsoft Excel programında bir doküman analiz formu oluşturulmuştur. Araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan bu form; araştırmanın yılı, araştırmanın dili, araştırmada kul-

lanılan anahtar kelimeler, araştırmanın konusu, araştırmada kullanılan model/desen, araştırmadaki çalışma grubu, araştırmanın gerçekleştirildiği okul kademesi, veri toplama aracı, araştırmada kullanılan analiz yöntemleri, makalelerin yayınlandığı dergi indeksleri ve lisansüstü tezlerin bilim dalları olmak üzere 11 bölümden oluşmaktadır. Bu form hazırlanırken daha önce yapılan benzer çalışmalar incelenmiş ve oluşturulan forma ilişkin uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşü sonucunda lisansüstü tezlere ilişkin bilim dallarının incelenmesi amacıyla bir bölüm eklenerek bu forma son hali verilmiştir. Araştırmada geliştirilen doküman analiz formu aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Verilerinin Toplandığı Doküman Analiz Formu

Araştırmanın											
Kodu	Yılı	Dili	Anahtar kelime-leri	Konusu	Kullanılan modeli/deseni	Çalışma grubu	Okul kademesi	Veri toplama aracı	Analiz yöntemi	Makale indeksi	(Tezin) Bilim dalı

Daha sonra araştırma kapsamında yer alan çalışmalar sırasıyla incelenmiş ve elde edilen ilgili veriler forma aktarılmıştır. Araştırmada ele alınan bazı çalışmalara ilişkin yukarıda belirtilen bilgilerin belirtilmediği görülmüş ve bu tür durumlar için bulgular kısmında “Belirtilmemiş” ifadesi kullanılmıştır. Diğer yandan derleme ve meta-sentez çalışmalarında ise yukarıda belirtilen bazı bilgilerin bulunmadığı görülmüş ve bu tür durumlar için bulgular kısmında “Bulunmamaktadır” ifadesi kullanılmıştır. Doküman analiz formunda yer alan her bir bölüm bir tema olarak ele alınmış ve bu temalara uygun kodlamalar yapılarak tablolar oluşturulmuştur. Tablolarda her kodlamaya karşılık gelen çalışmanın kodu (numarası) yer almaktadır. Araştırmada kodlamalar her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı yapıldıktan sonra Miles ve Huberman’ın (2015) formülü (Güvenirlik= görüş birliği/(görüş birliği+görüş ayrılığı) × 100) kullanılarak kodlayıcılar arasındaki uyum yüzdesi hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamalar sonucunda uyum oranının 0.96 olduğu belirlenmiştir. Uyum göstermeyen ve çelişkiler yaşanan kodlamalar ise araştırmacılar tarafından yeniden incelenmiş ve alan uzmanlarına başvurularak ihtiyaç duyulan düzeltmeler yapılmıştır. Öte yandan ulaşılan kodlara ilişkin frekans (f) ve yüzde (%) hesaplamaları gibi betimsel istatistikler hesaplanarak tablolarda verilmiştir. Tablolarda sunulmasının okuyucular tarafından anlamlı olmayacağı düşünülen anahtar kelimeler ve lisansüstü tezlerin bilim dalına ilişkin bulgular ise Word Art programında kelime bulutları oluşturularak **özetlenmiştir**. Yapılan analizler sonucunda ulaşılan bulgular araştırmacılar tarafından herhangi bir yorum yapılmadan sunulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerliği ve güvenilirliği artırmaya dönük birçok strateji uygulanabilmektedir (Creswell, 2013; Merriam, 2018). Nitel araştırmalarda geçerlik, belirli süreçler yoluyla bulguların doğruluğu için araştırmacının kontrolünü ifade etmektedir (Gibbs, 2018). Doküman incelemesi yöntemi açısından araştırma kapsamına dâhil edilen veya kapsam dışı bırakılan çalışmalara ilişkin bilgi verilmesi (Başkale, 2016) araştırmacının geçerliğini artırma açısından oldukça önemlidir. Bu araştırmada amaçlı örneklem yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak araştırma kapsamına dâhil edilen çalışmalara ilişkin ölçütler açık bir biçimde ifade edilmiştir. Öte yandan araştırmacının kapsamına dâhil edilecek çalışmaların belirlenmesinde araştırmacılar tarafından uzun bir süre ayrılmış ve böylece yayımlanan yeni çalışmaların da dâhil edilmesi sağlanmıştır. Bu stratejilerin yanı sıra Eğitim Yönetimi alanında çalışan ve nitel araştırmaları bulunan iki akademisyenden araştırma sürecinin çeşitli boyutlarını eleştirel bir bakışla inceleyerek dönütlerde bulunması istenmiştir. Araştırmaya ilişkin uzman değerlendirmesi (Güçlü, 2019) yapılarak araştırmacının daha nitelikli bir hale getirilmesi amaçlanmıştır.

Patton'a (2014) göre nitel araştırmalarda güvenilirlik açısından temel ilke, bulguları kullanacak olan kişilerin zihinlerini olumlu ya da olumsuz etkileyebilecek, verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması sürecini etkilemesi muhtemel olan kişisel veya profesyonel herhangi bir etkinin raporda belirtilmiş olmasıdır. Bu doğrultuda mevcut araştırmada güvenilirliği sağlamak amacıyla öncelikle araştırma soruları açık bir biçimde ifade edilmiştir. Daha sonra araştırma süreci yöntem kısmında ayrıntılı bir biçimde ortaya konmuştur. Shenton (2004), okuyucuların yöntemleri ve etkinliğini anlayabilmeleri için araştırmacı tarafından metin içerisinde araştırmacının tasarım, uygulama ve planından bahsedilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu doğrultuda yöntem bölümünde araştırmacının modeli, veri kaynağına ulaşma, verilerin toplanması ve verilerin analizi gibi basamaklar ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır. Son olarak güvenilirliği sağlamak açısından veri analizi sürecinde kodlamalar iki ayrı kodlayıcı tarafından yapılmış ve bu kodlayıcılar arasındaki uyumun 0.96 olduğu belirlenmiştir. Uyum formülünü ortaya koyan Miles ve Huberman'a (2015) göre nitel araştırmalarda % 90 ve üzeri uyum, kodlama çalışmasının güvenilir olduğu göstermektedir. Buna göre mevcut araştırmada yapılan kodlamanın güvenilir olduğu söylenebilir. Uyum göstermeyen kodlara ilişkin ise uzman görüşü alınarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Etik Kurul Onayı: Bu araştırmada veri olarak araştırmacının amacına uygun olduğu belirlenen makale ve tezler kullanılmıştır. Bu nedenle etik kurul izni gerekmemektedir.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmacının genel amacı doğrultusunda yanıt aranan araştırma soruları dikkate alınarak bulgular sunulmuştur.

İncelenen araştırmaların yıllara ve araştırmalarda kullanılan dillere göre dağılımu

İncelenen araştırmaların yıllara ve araştırmalarda kullanılan dillere göre dağılımu-na ynelik bulgular Tablo 2 ve Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 2. İncelenen Araştırmaların Yıllara Gre Dağılımu

Çalışmanın yılı	Yapılan çalışmalar	f	%
2021	M65, M68, M89, M98, M100, M101, M105, M112, T21, T40	10	5,92
2020	M15, M40, M48, M51, M61, M62, M67, M69, M70, M71, M72, M73, M74, M75, M76, M79, M81, M82, M83, M84, M85, M86, M88, M90, M92, M94, M95, M99, M103, M104, M106, M11, M113, M114, T18, T19, T24, T25, T27, T32, T37, T38, T49, T50, T51, T52, T55	47	27,81
2019	M1, M2, M3, M5, M6, M7, M8, M12, M13, M14, M18, M23, M26, M34, M37, M39, M43, M44, M49, M52, M55, M77, M78, M80, M96, M97, M110, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17, T20, T26, T28, T29, T30, T33, T39, T42, T46, T47, T48	51	30,18
2018	M9, M10, M16, M22, M25, M28, M29, M31, M33, M36, M38, M45, M46, M53, M56, M57, M58, M59, M63, M64, M66, M91, M93, M102, M108, T2, T3, T4, T23, T31, T35, T36, T43, T44, T54	35	20,71
2017	M4, M17, M19, M20, M21, M27, M30, M32, M41, M47, M60, M107, T34, T41, T45, T53	16	9,47
2016	M11, M24, M35, M42, M50, M54, M87, M109, T1, T22	10	5,92
Toplam		169	100

Tablo 2'de grldğ gibi Suriyeli ğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanan çalışmaların yıllara göre düzenli bir biçimde arttığı görülmektedir. Ancak 2020 yılında gerçekleştirilen araştırmaların sayısı bir önceki yıla göre çok az düşüş göstermiştir. 2016 yılında 10, 2017'de 16, 2018'de 35, 2019'da 51, 2020'de 47 ve araştırmanın verilerinin toplandığı 2021 yılı Nisan ayına kadar 10 araştırmanın gerçekleştirildiği görülmektedir. Tablo 3'te ise incelenen araştırmaların kullanılan dil açısından nasıl bir dağılım gsterdiğine ynelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3. İncelenen Araştırmaların Araştırmalarda Kullanılan Dile Göre Dağılımı

Çalışmanın dili	Yapılan çalışmalar	f	%
Türkçe	M1, M2, M3, M4, M5, M6, M7, M8, M9, M10, M12, M13, M15, M16, M17, M18, M19, M20, M21, M22, M23, M24, M25, M27, M28, M29, M30, M31, M32, M33, M34, M35, M36, M37, M38, M39, M40, M41, M42, M43, M44, M45, M46, M62, M63, M65, M66, M67, M69, M70, M71, M72, M74, M75, M76, M77, M78, M79, M80, M81, M82, M83, M84, M85, M86, M88, M89, M90, M91, M92, M93, M94, M95, M106, T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T11, T12, T13, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T21, T22, T23, T24, T25, T26, T27, T28, T29, T30, T31, T32, T33, T34, T35, T36, T37, T38, T39, T40, T41, T42, T43, T44, T47, T48, T49, T50, T51, T52, T53, T54, T55	125	73,96
İngilizce	M11, M14, M29, M47, M48, M49, M50, M52, M53, M54, M55, M56, M57, M58, M59, M60, M61, M64, M73, M87, M96, M97, M98, M99, M100, M101, M102, M103, M104, M105, M107, M108, M109, M110, M111, M112, M113, M114, T10, T14, T45, T46	42	24,86
Türkçe ve İngilizce	M51, M68	2	1,18
Toplam		169	100

Tablo 3'te görüldüğü gibi incelenen araştırmaların yayın dili önemli ölçüde Türkçedir. Araştırmaların 125'inde Türkçe, 42'sinde İngilizce ve 2'sinde de hem Türkçe hem İngilizce dilleri kullanılmıştır.

İncelenen araştırmaların konulara göre dağılımı

İncelenen araştırmaların konulara göre dağılımına yönelik bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. İncelenen Araştırmaların Konularına Göre Dağılımı

Konu	İlgili çalışmalar	f	%
Suriyeli öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinde karşılaştığı sorunlar	M3, M9, M11, M12, M13, M18, M21, M22, M23, M26, M27, M37, M39, M40, M41, M42, M45, M47, M49, M55, M65, M63, M66, M67, M73, M76, M78, M82, M83, M84, M93, M94, M98, M101, M102, M103, M109, M110, T2, T3, T6, T7, T11, T15, T19, T22, T28, T31, T35, T36, T41, T42, T43, T44, T50, T54	56	33,13
Suriyeli öğrencilerin Türk Eğitim Sistemine entegrasyonu	M1, M15, M57, M60, M68, M72, M90, M99, M100, M106, M112, T20, T26, T37, T38, T40, T48, T49, T51, T53, T55	21	12,42
Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar	M4, M10, M17, M33, M35, M38, M43, M54, M56, M58, M77, M79, M89, M104, M111, M113, M114, T14, T16, T18	20	11,83
Suriyeli öğrencilerin eğitimi ile ilgili paydaş (öğrenci, öğretmen, yönetici, aile) görüşleri	M5, M6, M19, M24, M25, M30, M34, M44, M46, M50, M52, M80, M81, M85, M95, T5	16	9,46
Türkçe öğretimi	M29, M31, M53, M64, M69, M70, M105, M107, M108, T8, T10, T24, T25, T34, T52	15	8,88
Suriyeli öğrencilerin okula uyumu	M28, M32, M51, M62, M75, M91, T4, T9, T17, T23, T29, T33, T39	13	7,69
Suriyeli öğrencilerin derslerle (din eğitimi, fen bilimleri, matematik, sosyal bilgiler) ilgili sorunları	M7, M8, M16, M36, M61, M86, M87, T12, T13, T27, T32	11	6,51
Suriyeli öğrencilerin eğitime erişimi	M20, M48, M71, M92, M97, T30, T45	7	4,14
Suriyeli öğrencilere yönelik spesifik konular (Yılmazlık, kültürel liderlik, okul iklimi, saldırganlık, eğitimde iyi olma, akran ilişkileri)	M14, M96, T1, T21, T46, T47	6	3,56
Suriyeli öğrencilerin bulunduğu okullarda yaşanan sorunlar	M2, M59, M74, M88	4	2,36
Toplam		169	100

Tablo 4'te görüldüğü gibi incelenen araştırmaların 56'sında Suriyeli öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinde karşılaştığı sorunlar, 21'inde Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonu, 20'sinde öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar, 16'sında Su-

Suriyeli Göçmen Öğrencilerin Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara Odaklanan Araştırmaların...

riyeli öğrencilerin eğitimi ile ilgili paydaş görüşleri, 15'inde Türkçe öğretimi, 13'ünde Suriyeli öğrencilerin okula uyumu, 11'inde Suriyeli öğrencilerin derslerle ilgili sorunları, 7'sinde Suriyeli öğrencilerin eğitime erişimi, 6'sında Suriyeli öğrencilere yönelik spesifik konular, 4'ünde ise Suriyeli öğrencilerin bulunduğu okullarda yaşanan sorunlar araştırma konusu olarak seçilmiştir.

İncelenen araştırmalarda kullanılan anahtar kelimelerin dağılımı

İncelenen araştırmalarda kullanılan anahtar kelimelerin dağılımına ilişkin bulgular Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. İncelenen Araştırmalarda Kullanılan Anahtar Kelimeler

Şekil 1'de görüldüğü gibi, incelenen araştırmalarda birbirinden farklı 237 anahtar kelime kullanılmıştır. Bu kelimelerden "Göç" ve "Suriyeli Öğrenciler" en çok kullanılan (38'er kez) anahtar kelimelerdendir. "Eğitim" 31 kez, "Suriyeli Çocuklar" 20 kez, "Mülteci" 18 kez, "Suriyeli Mülteci" 15 kez, "Eğitim Sorunları" 15 kez, "Sorum" 14 kez geçen anahtar kelimelerdendir.

İncelenen araştırmaların yöntem kısmında yer alan öğelere göre dağılımı

İncelenen araştırmaların yöntem kısmında yer alan araştırmanın modeli/deseni, çalışma grubu, gerçekleştirildiği okul kademesi, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri öğelerine göre gösterdiği dağılıma ilişkin bulgular aşağıda tablolar halinde verilmiştir. Tablo 5'te incelenen araştırmaların araştırma modellerine/desenlerine göre dağılımı hakkında bulgular bulunmaktadır.

Tablo 5. İncelenen Araştırmaların Araştırma Modellerine/Desenlerine Göre Dağılımı

Araştırma Yaklaşımı	Araştırmanın modeli/deseni	İlgili çalışmalar	f	%
Nitel (f=134, % 79,29)	Nitel	M1, M16, M21, M22, M23, M27, M28, M41, M42, M48, M56, M64, M78, M96, M97, M105, T34, T46, T47	19	11,24
	Olgubilim	M2, M7, M11, M13, M14, M15, M24, M29, M30, M33, M35, M43, M45, M50, M54, M55, M58, M59, M60, M68, M69, M70, M71, M74, M75, M81, M82, M86, M88, M90, M92, M95, M104, M106, M110, T8, T13, T15, T17, T26, T32, T35, T36, T40, T44, T55	46	27,22
	Durum çalışması	M3, M4, M5, M6, M8, M9, M10, M12, M17, M18, M19, M20, M25, M26, M32, M36, M37, M38, M39, M40, M44, M46, M47, M49, M52, M53, M61, M62, M65, M66, M67, M72, M83, M84, M99, M101, M112, M113, M114, T1, T3, T4, T5, T6, T7, T9, T10, T11, T12, T14, T16, T19, T20, T25, T37, T41, T49, T51	58	34,32
	Etnografi	M34, M98	2	1,19
	Doküman incelemesi	M31	1	0,59
	Eylem araştırması	M109	1	0,59
	Gömülü kuram	T45	1	0,59
	Temel nitel	M108	1	0,59
	Temel yorumlamacı	M51	1	0,59
	Tarama	T48	1	0,59
Meta-sentez	M85	1	0,59	
Belirtilmemiş	M100, M107	2	1,19	
Nicel (f=17, % 10,06)	Tarama	M77, M87, M89, M11, T21, T24, T29, T33, T39, T42, T52	11	6,51
	İlişkisel tarama	T27	1	0,59
	Belirtilmemiş	M73, M103, T22, T38, T50	5	2,96
Karma (f=12, % 7,10)	Karma yöntem	M57, M63, M80, M93, T18, T23, T54	7	4,13
	Açımlayıcı	M79, M102	2	1,19
	Sıralı açımlayıcı	T2, T30	2	1,19
Derleme (f=6, % 3,55)	Dönüştürücü	T28	1	0,59
	Derleme	M76, M91, M94, T31, T43, T53	6	3,55
Toplam			169	100

Tablo 5'te görüldüğü gibi, incelenen araştırmaların büyük çoğunluğu nitel araştırma yaklaşımına göre düzenlenmiştir. 134 araştırmada nitel, 17 araştırmada nicel ve 12 araştırmada da karma araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. 6 araştırma ise derleme türünde gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma desenlerinden en çok durum çalışması (58) ve olgubilim (46) desenleri kullanılmıştır. 19 çalışmada ise desen adı verilmemiş ve "nitel araştırma" şeklinde ifade edilmiştir. Diğer desenler ise çok az tercih edilmiştir.

Nicel araştırma yaklaşımının kullanıldığı araştırmaların geneli tarama (11) modelinde gerçekleştirilmiştir. Karma araştırma yaklaşımının kullanıldığı araştırmaların genelinde (7) ise desen ismi verilmemiş ve karma desen olarak ifade edilmiştir. Tablo 6'da incelenen araştırmaların çalışma grubu türüne göre dağılımlarına yönelik bulgular verilmiştir.

Tablo 6. İncelenen Araştırmaların Çalışma Grubu Türüne Göre Dağılımları

Çalışma grubu	İlgili çalışmalar	f	%
Öğretmen	M1, M3, M4, M5, M6, M7, M8, M9, M10, M11, M12, M16, M17, M21, M22, M23, M25, M28, M29, M31, M32, M33, M36, M38, M42, M43, M45, M46, M51, M53, M54, M56, M58, M60, M61, M64, M66, M68, M70, M77, M79, M89, M95, M99, M100, M104, M106, M110, M111, M113, T2, T5, T7, T8, T10, T14, T18, T21, T22, T24, T32, T48, T52	63	37,28
Öğrenci	M13, M14, M15, M20, M24, M48, M50, M63, M67, M69, M72, M73, M80, M84, M87, M90, M102, M103, M105, M107, M109, M114, T25, T26, T27, T29, T33, T34, T38, T39, T40, T42, T46, T47, T50, T54	36	21,30
Öğretmen+okul yöneticisi	M18, M35, M37, M39, M47, M52, M59, M65, M75, M81, M96, T11, T19, T37, T55	15	8,88
Öğretmen+öğrenci	M40, M49, M78, M86, M93, M98, M101, M108, T12, T13, T16, T44	12	7,10
Okul yöneticisi	M30, M32, M55, M57, M74, M82, M83, T3	8	4,73
Bulunmamaktadır	M76, M85, M91, M94, T31, T43, T53	7	4,14
Öğrenci+öğretmen+okul yöneticisi	M41, T1, T4, T9, T23, T51	6	3,55
Öğrenci+öğretmen+okul yöneticisi+veli	M88, T6, T15, T17, T28	5	2,96
Öğretmen+okul yöneticisi+veli	M26, M27, M70, T35, T36	5	2,96
Veli	M44, M92, T30, T45	4	2,37
Öğrenci+veli+öğretmen+yönetici+STK temsilcisi	M62, T20, T41	3	1,78
Diğer	M19, M97, T49	3	1,78
Öğrenci+veli	M34, M112	2	1,18
Toplam		169	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi, incelenen araştırmaların 67’sinde öğretmenler; 36’sında öğrenciler; 15’inde öğretmen ve okul yöneticileri; 12’sinde öğretmen ve öğrenciler; 8’inde okul yöneticileri; 6’sında öğrenci, öğretmen ve okul yöneticileri; 5’inde öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve veliler; 5’inde öğretmen, oku yöneticisi ve veliler; 4’ünde veliler; 3’ünde öğrenci, veli, öğretmen, okul yöneticisi ve STK temsilcileri; 3’ünde diğerleri; 2’sinde öğrenci ve veliler çalışma grubu olarak belirlenmiştir. 7 araştırma ise derleme ve meta-sentez türünde olduğu için çalışma grubu bulunmamaktadır. Tablo 7’de incelenen araştırmaların gerçekleştirildiği okul kademesi türüne göre dağılımına ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 7. İncelenen Araştırmaların Gerçekleştirildiği Okul Kademesi Türüne Göre Dağılımı

Kademe	İlgili çalışmalar	f	%
İlkokul	M1, M4, M9, M10, M11, M17, M21, M22, M23, M25, M29, M32, M33, M35, M41, M47, M49, M58, M59, M60, M61, M64, M65, M72, M75, M77, M79, M83, M88, M95, M100, M104, M106, M109, M110, M111, T2, T3, T7, T11, T15, T16, T17, T18, T19, T21, T22, T24, T28, T32, T35, T36, T37, T47, T52	55	32,54
Ortaokul	M6, M12, M13, M15, M26, M36, M37, M43, M46, M69, M71, M78, M84, M86, M87, M98, T5, T8, T9, T10, T12, T13, T14, T27, T40, T48, T51	27	15,98
Üniversite	M14, M24, M48, M50, M63, M73, M80, M90, M97, M102, M103, M105, M107, M114	14	8,28
Lise	M7, M39, M62, M67, M93, M101, T6, T20, T23, T29, T38, T39, T50	13	7,69
İlkokul+ortaokul	M8, M28, M38, M45, M51, M52, M54, M56, M68, M74, M82, T4, T55	13	7,69
İlkokul+ortaokul+lise	M27, M30, M31, M53, M55, M57, M81, M89, M99, M113, T1, T41, T54	13	7,69
Belirtilmemiş	M2, M18, M19, M20, M44, M66, M92, M96, M108, M112, T30, T34, T45	13	7,69
Okul öncesi	M3, M5, M34, M42, T25, T26, T33,	7	4,14
Bulunmamaktadır	M76, M85, M91, M94, T31, T43, T53	7	4,14
Ortaokul+lise	M16, M40, M70, T42, T44, T46	6	3,55
STK Tem.	T49	1	0,59
Toplam		169	100

Tablo 7'de görüldüğü gibi; incelenen araştırmaların 55'i ilkokulda, 27'si ortaokulda, 14'ü üniversitede, 13'ü lisede, 13'ü ilkokul ve ortaokulda, 13'ü ilkokul, ortaokul ve lisede, 7'si okul öncesinde, 6'sı ortaokul ve lisede gerçekleştirilmiştir. 13 araştırmada kademe belirtilmemiş, 7 araştırma ise derleme ve meta-sentez türünde olduğu için okul kademesi bulunmamaktadır. 1 araştırma ise STK'larda gerçekleştirilmiştir. Tablo 8'de incelenen araştırmaların veri toplama araçlarına göre dağılımına yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 8. İncelenen Araştırmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri toplama aracı	İlgili çalışmalar	f	%
Yarı yapılandırılmış görüşme formu	M2, M3, M4, M5, M6, M7, M8, M11, M12, M13, M14, M15, M16, M17, M18, M21, M22, M23, M24, M25, M26, M27, M28, M33, M35, M36, M38, M39, M40, M41, M42, M43, M44, M45, M46, M48, M49, M50, M51, M52, M53, M54, M55, M56, M57, M58, M59, M60, M61, M62, M66, M67, M68, M69, M70, M71, M72, M74, M75, M78, M81, M82, M83, M84, M86, M88, M90, M92, M95, M96, M97, M100, M101, M104, M106, M107, M108, M109, T1, T2, T3, T4, T5, T7, T8, T9, T11, T12, T13, T16, T18, T19, T20, T22, T26, T32, T34, T36, T37, T41, T44, T46, T48, T49, T55	105	62,13
Görüşme formu	M1, M10, M19, M20, M29, M30, M32, M37, M64, M113, T10, T15, T35	13	7,69
Anket	M73, M77, M111, T21, T27, T38, T39, T50, T52, T54	10	5,92
Yarı yapılandırılmış görüşme formu+gözlem formu	M9, M65, M98, M99, M112, M114, T14, T45	8	4,73
Bulunmamaktadır	M76, M85, M91, M94, T31, T43, T53	7	4,14
Yarı yapılandırılmış görüşme formu+gözlem formu+doküman	M34, M47, M110, T6, T17, T51	6	3,55
Ölçek+yarı yapılandırılmış görüşme formu	M79, M80, M102, T23, T28	5	2,96
Anket+yarı yapılandırılmış görüşme formu	M63, M87, M93, T24, T30	5	2,96
Ölçek	M89, M103, T33	3	1,78
Diğer	T25, T40, T47	3	1,78
Anket+ölçek	T29, T42	2	1,18
Doküman	M31, M105	2	1,18
Toplam		169	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi, incelenen araştırmaların 105’inde yarı yapılandırılmış görüşme formu; 13’ünde görüşme formu; 10’unda anket; 8’inde yarı yapılandırılmış görüşme formu ve gözlem formu; 6’sında yarı yapılandırılmış görüşme formu, gözlem formu ve doküman; 5’inde ölçek ve yarı yapılandırılmış görüşme formu; 5’inde anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu; 3’ünde ölçek; 3’ünde diğer; 2’sinde anket ve ölçek ve 2’sinde de dokümanlar veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. 7 çalışma ise derleme ve meta-sentez türünde olduğu için veri toplama aracı kullanılmamıştır. Tablo 9’da ise incelenen araştırmaların analiz yöntemlerine göre dağılımına ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 9. İncelenen Araştırmaların Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımı

Analiz yöntemi	İlgili çalışmalar	f	%
İçerik analizi	M3, M5, M7, M8, M9, M10, M11, M12, M14, M16, M18, M20, M22, M23, M24, M25, M26, M27, M28, M29, M30, M31, M33, M34, M35, M36, M37, M38, M42, M43, M44, M45, M47, M49, M50, M53, M54, M57, M58, M59, M60, M61, M62, M64, M65, M66, M68, M74, M75, M78, M82, M90, M92, M96, M99, M100, M101, M104, M105, M108, M112, M113, M114, T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T10, T11, T13, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T34, T40, T41, T45, T55	86	50,89
Betimsel analiz	M1, M4, M6, M13, M15, M17, M32, M40, M41, M46, M55, M56, M67, M69, M70, M83, M84, M86, M88, M95, M106, T9, T12, T25, T32, T37, T46, T48, T49	29	17,16
Betimsel istatistik	M63, M73, M80, M87, M111, T21, T38, T39, T50, T51, T52, T54	12	7,10
Betimsel istatistik+fark testleri	M77, M89, M102, T22, T27, T29, T33, T42	8	4,73
Belirtilmemiş	M19, M48, M72, M97, M109, M110, T26, T47	8	4,73
Bulunmamaktadır	M76, M85, M91, M94, T31, T43, T53	7	4,14
İçerik analizi+betimsel analiz	M2, M39, M71, M81, T36, T44	6	3,55
İçerik an.+betimsel ist.	M79, M93, T24, T28, T30	5	2,96
Diğer	M98, M103, M107, T23, T35	5	2,96
Tümevarım analizi	M21, M51, M52	3	1,78
Toplam		169	100

Tablo 9'da görüldüğü gibi; incelenen araştırmaların 86'sında içerik analizi, 29'unda betimsel analiz, 12'sinde betimsel istatistik, 8'inde betimsel istatistik ve fark testleri, 6'sında içerik analizi ve betimsel analiz, 5'inde içerik analizi ve betimsel istatistik, 5'inde diğer yöntemler, 3'ünde ise tümevarım analizi veri analiz yöntemi olarak kullanılmıştır. 7 çalışmada analiz yöntemi bulunmamakta ve 8 çalışmada ise analiz yönteminden bahsedilmemiştir.

İncelenen makalelerin yayınlandığı dergi indekslerine göre dağılımı

İncelenen makalelerin yayınlandığı dergi indekslerine göre dağılımına yönelik bulgular Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. İncelenen Makalelerin Yayınlandığı Dergi İndekslerine Göre Dağılımları

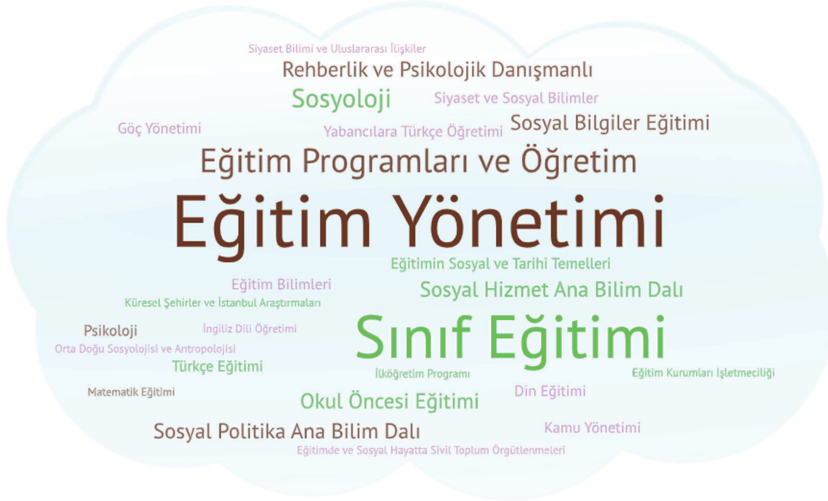
Dizinleme	İlgili çalışmalar	f	%
TR Dizin	M2, M5, M6, M7, M8, M9, M10, M12, M15, M16, M18, M19, M23, M24, M25, M28, M30, M31, M35, M38, M39, M40, M46, M63, M65, M66, M69, M70, M72, M73, M74, M75, M76, M80, M81, M82, M84, M86, M88, M89, M90, M92, M93, M94, M95	45	39,47
Alan indeksleri	M11, M14, M26, M29, M34, M47, M49, M52, M53, M54, M55, M56, M57, M58, M59, M60, M61, M64, M97, M99, M102, M103, M104, M105, M106, M108, M109, M110, M111, M112, M113, M114	32	28,07
Diğer	M1, M3, M4, M13, M17, M20, M21, M22, M27, M32, M33, M36, M37, M41, M42, M43, M44, M45, M62, M67, M71, M77, M78, M79, M83, M85, M87, M91, M107	29	25,44
SSCI/SCI	M48, M50, M51, M68, M96, M98, M100, M101	8	7,02
Toplam		114	100

Tablo 10'da görüldüğü gibi, incelenen makalelerin 45'i TR Dizinde, 32'si eğitim bilimleri için uluslararası alan indekslerinde, 29'u diğer indekslerde ve 8'i ise SSCI indeksinde taranan dergilerde yayınlanmıştır.

İncelenen lisansüstü tezlerin gerçekleştirildiği bilim dallarına göre dağılımı

İncelenen lisansüstü tezlerin gerçekleştirildiği bilim dallarına göre dağılımına ilişkin bulgular Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. İncelenen Lisansüstü Tezlerin Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Şekil 2 incelendiğinde, Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanan lisansüstü tezlerin 26 farklı bilim dalında gerçekleştiği görülmektedir. Lisansüstü tezler en fazla eğitim yönetimi bilim dalında (12 tez), daha sonra sınıf eğitimi bilim dalında (8 tez) ve eğitim programları ve öğretim bilim dalında (5 tez) gerçekleştirilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, Türkiye’de örgün eğitim kapsamında öğrenim gören Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunları konu alan makale ve tezlerin çeşitli özellikleri açısından eğilimlerinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, belirlenen ölçütleri karşılayan ve 2011-2021 yılları arasında yayımlanan 114 makale ve 55 tez araştırma kapsamına alınarak incelenmiştir. Bu bölümde, araştırmanın temel amacına yönelik cevap aranan araştırma sorularına ilişkin sonuçlar ortaya konulmuştur. Aynı zamanda ilgili literatür ve benzer çalışmalar bağlamında yorumlar yapılarak önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmanın temel amacı doğrultusunda ilk olarak, incelenen araştırmaların yıllara ve araştırmalarda kullanılan dillere göre dağılımının nasıl bir eğilim gösterdiği incelenmiştir. Ortaya çıkan sonuçlara göre, incelenen araştırmaların tamamı 2016 yılı ve sonrasında yayımlanmış ve yıllar ilerledikçe yapılan çalışma sayısı artmıştır. Bu sonucun nedenlerini anlayabilmek için Suriye’de başlayan iç savaşa ve daha sonraki göç sürecine değinilmelidir. Suriyeli vatandaşların göç ettiği birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de bu savaşın ne kadar süreceği tahmin edilemediği için uzun süreli poli-

tikalar hayata geçirilmemiştir. Ancak ilerleyen yıllar içerisinde göçmen çocukların bir gelecek hayal edebilmesi, kayıp bir nesil olmaması ve toplumla entegre olabilmeleri açısından “eğitim ihtiyacı” ön plana çıkmıştır. Bu ihtiyaca sistemli ve planlı bir şekilde karşılık verilebilmesi için 23.09.2014 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından “Yabancılar Yönelik Eğitim-Öğretim Hizmetleri” konulu bir genelge yayınlanmıştır (MEB, 2014). Bu genelge ile kitlesel göçten etkilenen il ve ilçelerde milli eğitim müdürlüklerine bağlı olarak geçici eğitim merkezlerinin oluşturulabileceği belirtilmiştir. Aynı zamanda genelgede belirtilen şartları sağlayan Suriyeli öğrencilerin Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına da kayıt yaptırabileceği ifade edilmiştir. Böylelikle Türkiye hükümeti tarafından Suriyeli çocukların eğitim sorununa yönelik iki seçeneği bir yapı oluşturulmuş ve 2014-2015 eğitim-öğretim yılı itibarıyla Suriyeli öğrenciler örgün eğitim kapsamındaki kurumlarda da öğrenim görmeye başlamışlardır. MEB (2018) verilerine göre; 2014-2015 yılında kayıtlı toplam Suriyeli öğrencilerin % 82,61’i (190.000) geçici eğitim merkezlerinde öğrenim görürken, % 17,39’u (40.000) örgün eğitim kurumlarında (yükseköğretim hariç) öğrenim görmüştür. 2015-2016 yılında ise % 79,97’si (248.902) geçici eğitim merkezlerinde, % 20,03’ü (62.357) örgün eğitim kurumlarında eğitim görmüştür. Yıllar ilerledikçe geçici eğitim merkezinde öğrenim gören öğrenci sayısı azalmış ve örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrenci sayısı ise artmıştır. 2018-2019 yılı verilerine göre kayıtlı toplam Suriyeli öğrencilerin % 83,38’i (534.785) örgün eğitim kurumlarında, % 16,65’i (106.845) geçici eğitim merkezlerinde öğrenim görmüştür. Bu eğitim öğretim yılının sonundan itibaren ise il ve ilçelerde oluşturulan geçici eğitim merkezleri kapatılmış ve bütün Suriyeli öğrenciler örgün eğitim kurumlarında öğrenim görmeye başlamıştır. Yıllar ilerledikçe örgün eğitim kurumlarındaki Suriyeli öğrenci sayısı artmış ve buna paralel olarak bu konuda yapılan çalışmalar da artış göstermiştir. Dolayısıyla mevcut araştırmada analiz edilen çalışmaların 2016 yılı ve sonrasına ait olması ve yıllar ilerledikçe (özellikle 2017, 2018, 2019 ve 2020 yılları) yapılan çalışmaların artmış olması beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Göç etmek zorunda kalan Suriyelilerin önemli bir bölümü komşu ülkeler olan Türkiye, Lübnan, Irak, Mısır ve Ürdün’e göç etmişlerdir. Suriye iç savaşının 11. yılında Türkiye, 3.678.527 göçmen sayısı (GİGM, 2021) ile en fazla Suriyeli göçmene ev sahipliği yapan ülke konumunda bulunmaktadır. Dolayısıyla Suriyeli çocukların eğitimi Türkiye devleti ve toplumu açısından oldukça önem arz eden bir konu haline gelmiştir. Bu duruma bağlı olarak Türkiye’deki araştırmacıların kendi alanlarında Suriyeli öğrencilerin yaşadığı sorunları ortaya koymaları, sorunların çözümü açısından oldukça önemlidir. Mevcut araştırma kapsamında incelenen çalışmaların yayımlanan dil açısından dağılımına bakıldığında, önemli bir çoğunluğunun Türkçe olarak yayımlandığı tespit edilmiştir. Bu sonuç Türkiye’deki araştırmacıların Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitimine yönelik ilgisinin önemli bir göstergesidir. Diğer yandan küresel ölçekteki etkileri dikkate alındığında Suriyeli göçmenler ile ilgili çalışmaların yabancı dillerde yayınlanması, konunun uluslararası boyutta tartışılmasını sağlayacak önemli bir fak-

tördür. Ancak mevcut araştırma kapsamında incelenen çalışmaların az bir kısmının ise İngilizce olarak yayımlandığı görülmektedir. Elde edilen bu sonuç, Türkiye’deki Suriyeli öğrencilerin eğitimi konusuna küresel ölçekteki araştırmacıların ve diğer paydaşların ilgisini çekme ve sorunlara beraber çözüm bulabilme gibi hususların ihmal edildiği şeklinde yorumlanabilir.

Bu araştırmanın ikinci araştırma sorusunda, incelenen araştırmaların konu olarak dağılımının nasıl bir eğilim gösterdiği incelenmiştir. İncelenen araştırmaların dikkate değer bir kısmının Suriyeli öğrencilerin eğitim öğretim sürecinde yaşadığı sorunlara odaklandığı belirlenmiştir. 2011 yılında başlayan iç savaş sonucunda farklı ülkelere göç eden Suriyeli çocukların eğitimde yaşadığı sorunlara ilişkin benzer çalışmaların (Culbertson ve Constant, 2015; Mahfouz vd., 2019) farklı ülkelerde de yapıldığı görülmektedir. Öte yandan araştırmada elde edilen bu sonuç, araştırma kapsamına dâhil edilen çalışmalar için belirlenen ölçütler ile de doğrudan ilişkilidir. Çünkü araştırma kapsamına dâhil edilen çalışmalar için belirlenen ilk ölçüt “örgün eğitim kapsamında öğrenim gören Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanılması” olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla böyle bir sonucun ortaya çıkması olağan bir durum olarak değerlendirilebilir. Öte taraftan araştırmacıların üzerinde durduğu bir başka önemli konunun da Suriyeli öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonu olduğu saptanmıştır (Esen, 2020; Karabacak, 2020; Tüfekçi, 2020). Göç neticesinde ortaya çıkan toplumsal entegrasyon sorunlarını ortadan kaldıracabilecek en etkili yol eğitimidir (Taştan vd., 2016). Araştırmacıların bu konuda çalışmalar yapması, teori ve uygulama dengesinin sağlanabilmesi açısından oldukça önemlidir. Bununla birlikte göç eden ailelerin ve çocukların göç ettikleri ülkenin dilini bilme düzeyleri de entegrasyon sürecini etkilemektedir (Whitaker, 2010). Yapılan birçok çalışmada da Suriyeli öğrencilerin dil engeli (Dryden Peterson, 2016; Arar vd., 2018; Sahin ve Sümer, 2018; Eryaman ve Evran, 2019) ile karşılaştığının ortaya çıkması, Türkçe öğretimi ile ilgili yapılan çalışmalara büyük önem kazandırmıştır. Bu nedenle incelenen 15 araştırmanın Türkçe öğretiminde yaşanan sorunlara odaklanması önemli bir sonuç olarak kabul edilebilir. Diğer yandan Suriyeli öğrencilerin eğitim sürecinde önemli bir aktör olan öğretmenlerin yaşadığı sorunları konu alan önemli sayıda araştırmanın yapıldığı görülmüştür. Göçmen eğitiminde öğretmenlik mesleğinin öneminin gittikçe arttığı (Rose, 2019) göz önüne alındığında, öğretmenlerin yaşadığı sorunların ortaya çıkarılması da eğitim sürecinin iyileştirilmesi açısından önem kazanmaktadır. İncelenen diğer araştırmaların konuları incelendiğinde ise Suriyeli öğrencilerin yaşadığı sorunlara; okula uyum, psikososyal durum ve dersler bağlamında yaşanan sorunlar gibi farklı açılardan yaklaşan çalışmaların olduğu görülmektedir. Genellikle öğrenci, öğretmen ve yönetici gibi paydaşların sorunlarının irdelendiği çalışmalarda, sürecin çok önemli bir paydaşı olan veli sorunlarının ihmal edildiği görülmektedir. Öte yandan incelenen araştırmalarda sınırlı sayıda spesifik konulara odaklanan çalışmaların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde daha derin bir

şekilde analiz edilebilecek spesifik konulara odaklanan çalışmalara ihtiyaç duyulduğu şeklinde yorumlanabilir.

Mevcut araştırmada cevabı aranan diğer bir soru ise incelenen araştırmalarda kullanılan anahtar kelime dağılımının nasıl bir eğilim gösterdiğine ilişkindir. Bilgi miktarının artmasına bağlı olarak bilgi yükü probleminin ortaya çıktığı bu çağda, insanların kendileri ve işleriyle ilgili olan bilgiyi seçmesi ve hızlı şekilde erişebilmesi gittikçe önem kazanan bir konu haline gelmiştir (Saatçioğlu vd., 2003). Anahtar kelimeler ise yapılan araştırmalarda içeriği en iyi şekilde yansıtan sözcük ve kavramlar olarak nitelendirilebilir. Bu kelimeler, araştırmaların kapsamı hakkında kısa zamanda bir ön fikir sahibi olmak açısından önemli bir işlev görürler (Tatar ve Tatar, 2008). Dolayısıyla anahtar kelimeler yapılan çalışmalarla ilgili olan araştırmacıların ön bilgi sahibi olması ve ihtiyaç duydukları çalışmalara hızlı bir biçimde erişebilmeleri açısından oldukça önemlidir. Bu araştırma kapsamında incelenen çalışma sayısının fazla olmasına bağlı olarak oldukça yüksek sayıda birbirinden farklı anahtar kelimelerin olduğu belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda en çok kullanılan anahtar kelimelerin “göç” ve “Suriyeli öğrenciler” olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonucun, araştırmada incelenen çalışmaların zorunlu göç sonucunda ülkelerinden ayrılmak zorunda kalan Suriyeli öğrencilerin eğitimine odaklanması ile doğrudan ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bunların dışında “mülteci” ve “Suriyeli mülteci” kelimelerinin de sıkça kullanıldığı tespit edilmiştir. Türkiye’deki Suriyeli nüfusun hukuksal statüsü ile ilgili bir analiz yapan Sarıteke vd. (2018), bu konuda basın yayın organlarında ve akademik çalışmalarda büyük bir yanlış olduğunu belirterek “göçmen” ve “mülteci” gibi ifadelerin hukuksal açıdan kullanımının yanlış olduğunu belirtmiş ve kullanılması gereken en temel tanımlamanın “geçici koruma” olduğunu ifade etmişlerdir. Bu çalışmadaki ifadeleri doğrulayan farklı çalışmalar da bulunmaktadır (Çiçeksoğüt, 2017; Öngel, 2017). Farklı çalışmalarda öne sürülen bu ifadeler, her ne kadar incelenen araştırmalarda sıklıkla kullanılsa da “mülteci” ifadesinin Suriyeli göçmenlerin hukuksal statüsü açısından doğru bir kullanım olmadığını göstermektedir. Yukarıda belirtilen anahtar kelimelerin dışında “eğitim sorunları” ve “sorun” kelimelerinin de sıkça kullanıldığı belirlenmiştir. En sık kullanılan anahtar kelimelerin araştırılan olguya, soruna ve kişilere yönelik olduğu görülmektedir. Bu kelimelerin yapılan araştırmaların erişilebilirliği açısından incelenen araştırmaların içeriğini yansıtan kelimeler olduğu söylenebilir.

Bu araştırmanın dördüncü araştırma sorusunda, incelenen çalışmaların yöntem kısmına odaklanılmıştır. Bu doğrultuda, Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunları inceleyen araştırmaların araştırma modellerine/desenlerine, çalışma gruplarına, gerçekleştirdiği okul kademesine, veri toplama araçlarına ve veri analiz yöntemlerine göre nasıl dağılım gösterdiği incelenmiştir. İncelenen araştırmaların büyük çoğunluğunun nitel bir yaklaşımla ele alınmış olması oldukça dikkat çekicidir. Nitel yaklaşımla ele alınan çalışmaların çoğunlukla durum çalışması ve olgubilim desenlerinde tasarlandığı görülmüştür. Durum çalışmaları, bir olguyu anlamak için potansi-

yel önemi olan çok sayıda değişken içeren karmaşık sosyal birimleri araştırma imkânı verirken (Merriam, 2018); olgubilim (fenomenoloji) araştırmaları ise kişilerin yaşantılarından, duygu ve düşüncelerinden hareketle bireylerin bir fenomen (olgu) hakkındaki düşüncelerini ayrıntılı bir biçimde ortaya koymayı amaçlamaktadır (Polatcan ve Kılınç, 2018). Yani, olgubilim çalışmaları kişilerin düşünceleri temelinde oluşurken, durum çalışmalarında veri çeşitlenmesinin önemli olduğu (Yin, 2003) görülmektedir. Ancak Türkiye’de Suriyeli öğrencilerin sorunlarına odaklanan nitel araştırmalarda veri toplama yöntemlerinin çoğunlukla görüşme yöntemine dayandığı, gözlem ve doküman incelemesi gibi araçların ise çok az sayıda kullanıldığı belirlenmiştir. Bu açıdan araştırma desenleri “durum çalışması” olarak belirtilen çalışmaların toplanan veriler yönüyle zayıf kaldığı ve bu durumun yapılan araştırmalardaki geçerliğe zarar verdiği söylenebilir. Öte yandan toplam 21 çalışmada ise herhangi bir desen belirtilmemesi de oldukça dikkat çekicidir. Karadağ (2010), bilimsel araştırmalarda bir model belirlenip, bu modelin gerektirdiği sürece göre uygulama yapılmasının araştırmanın yönlendirilmesi açısından zorunlu olduğunu belirtmiştir. Bu sonuç, Kartal’ın da (2020) belirttiği gibi, nitel araştırma desenlerine ilişkin bilgi eksikliği ya da yöntem yazımında eksik detaylandırmadan kaynaklanmış olabilir. Bununla birlikte, araştırma süreçleri uzun zaman gerektiren kültür analizi (etnografi) ve eylem araştırması gibi desenlerin ise araştırmacılar tarafından pek tercih edilmediği görülmüştür.

Suriyeli öğrencilerle ilgili araştırmaların çalışma gruplarına ve örneklemelerine bakıldığında ise öğretmenlerle yapılan çalışmaların ön plana çıktığı görülmüştür. Göçmen çocukların göç ettikleri ülkelerin insanlarını, mekânlarını ve kültürlerini keşfedebilmesi ve bunlara uyum sağlayabilmesi açısından önemli bir araç olan okullarda, bu çocukların öncelikli yardımcısı ve yol göstericisi öğretmenlerdir. Öğretmenler, bu öğrencilerin diğer unsurlarla etkileşiminde ve diğer unsurlar tarafından kabul görmesinde merkezi bir rol oynarlar (Bourgonje, 2010). Bu nedenle Suriyeli öğrencilerin yaşadığı sorunlara ilişkin çoğunlukla öğretmen görüşlerine başvurulması oldukça makuldür. Bununla birlikte önemli ölçüde göze çarpan sayıdaki çalışmada ise öğrenci görüşlerine başvurulması, sorunu yaşayan kişilerden doğrudan veri elde edilmesi açısından oldukça değerlidir. Diğer yandan okul yöneticileriyle yapılan çalışmaların ise az sayıda olduğu belirlenmiştir. Sadece veli görüşünün alındığı 4 çalışma olması ise yapılan araştırmaların zayıf yönlerinden birini oluşturmaktadır. Çünkü göçmen çocukların eğitim ve gelişim sürecinde, okulun yanı sıra ailenin uygulamalarına ilişkin bilgiler de oldukça önemlidir. Ancak araştırmacılar, göçmen ebeveynlerin çocuk yetiştirme uygulamaları hakkında çok az şey bilmektedirler (Turney ve Kao, 2009). Yapılan araştırmalardaki bu eksiklik, Suriyeli öğrencilerin eğitim sürecinin bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmesini engelleyen bir husus olarak değerlendirilebilir.

Suriyeli öğrencilerin sorunlarına odaklanan çalışmaların çoğunlukla ilkökul kademesinde yapıldığı tespit edilmiştir. Göç, özellikle ilkökul çağında bulunan göçmen öğrenciler ile göçle gelenin ülkenin öğrencileri arasında problemlere neden olmak-

tadır (Tösten vd., 2017). Bu nedenle özellikle ilkokul kademesinde bulunan Suriyeli öğrencilere ilişkin çalışmalar yapmanın araştırmacılar için daha ilgi çekici olduğu söylenebilir. Aynı zamanda MEB (2020) verilerine göre, Suriyeli göçmen öğrencilerin okullaşma oranı ilkokulda yüksek iken, diğer kademelere geçtikçe düşüş göstermektedir. Bu düşüş; Suriyeli ailelerin 12-13 yaşından büyük kız çocuklarını okula göndermeme eğilimi (Harunoğulları, 2016), kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmesi (Dorman, 2014; UNICEF, 2014) ve çocuk işçiliğın göçmen çocuklar açısından yaygın olması (Yalçın, 2016) gibi nedenlere bağlı olabilir. Dolayısıyla oran ve sayı açısından daha fazla Suriyeli öğrencinin bulunduğu ilkokul kademesinde ortaokul, lise ve üniversite kademelerine göre daha fazla çalışma yapılmış olması beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Yöntem kısmında son olarak incelenen bölüm ise verilerin hangi yöntem ile analiz edildiğine ilişkindir. Mevcut araştırma kapsamında incelenen araştırmaların çoğunluğu nitel yaklaşımla ele alındığı için veri analizinde de önemli ölçüde nitel araştırmalarda kullanılan veri analiz yöntemleri tercih edilmiştir. İncelenen çalışmalarda en fazla içerik analizi yönteminin kullanıldığı belirlenmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2016) betimsel analiz ile özetlenen ve yorumlanan verilerin, içerik analizi ile daha derin bir işleme tabi tutulduğunu ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temaların bu analiz sonucu keşfedebileceğini belirtmiştir. Dolayısıyla daha önce Türk eğitim sisteminde bu kadar yoğun bir göçmen öğrenci grubunun sisteme katılım göstermediği ve Suriyeli öğrencilere ilişkin yaşanan sorunların çoğunlukla yeni karşılaşılan sorunlar olduğu düşünüldüğünde içerik analizinin diğerlerine göre daha fazla kullanılması beklenen bir sonuçtur. Çünkü bu analiz yöntemi ile Suriyeli öğrencilere ilişkin yaşanan sorunların keşfedilmesi, sorunlara ilişkin ortaya çıkan kodların ve temaların mantıklı bir bütün haline getirilmesi sağlanabilir. Öte yandan sınırlı sayıdaki nicel araştırmalarda ise çoğunlukla ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde değerleri gibi betimsel istatistikler kullanıldığı ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın beşinci araştırma sorusunda, incelenen makalelerin dergi indekslerine göre nasıl bir dağılım gösterdiği incelenmiştir. Buna göre araştırma kapsamında incelenen 114 makalenin önemli bir kısmının TR Dizin kapsamında taranan dergilerde yayımlandığı belirlenmiştir. Araştırmacıların bu indekste taranan dergilerde yayın yapma çabaları, çalışmalarının daha hızlı yayınlanması ve Türkiye’de yayın yapan araştırmacılar tarafından daha görünür olma istekleri ile ilişkili olabilir. Ancak bu durum araştırmacıların nitelikten daha fazla niceliğe değer vermeleri sonucunu doğurmaktadır. Öte yandan SSCI indeksinde yayımlanan makalelerin ise oldukça az olduğu görülmektedir. Özenç ve Özenç (2016) bu durumun nedenini SSCI kapsamında taranan dergilerde makale konularının orijinalliği, alana yeni bir katkı sunma, farklı veri toplama araçlarının kullanılması gibi şartlar öne sürüldüğü için yayın sürecinin oldukça zor olmasına bağlamaktadır. Bununla birlikte son yıllarda eğitim bilimlerinde alan indekslerinde taranan dergi sayısının artması, doçentlik şartları ve akademik

teşvik uygulamasında iyi denebilecek derecede puan sağlaması ve Türkiye’de SSCI indeksinde taranan eğitim odaklı dergi sayısının iyice azalması nedenlerinden dolayı alan indeksinde taranan dergilere ilgi artmıştır. Bu doğrultuda mevcut araştırmada incelenen araştırmaların azımsanmayacak bir kısmının alan indeksinde taranan dergilerde yayımlandığı ortaya çıkmıştır.

Son olarak, araştırma kapsamında yer alan lisansüstü tezlerin bilim dallarına göre dağılımının nasıl bir eğilim gösterdiği incelenmiştir. Bu doğrultuda incelenen tezlerin 26 farklı bilim dalında gerçekleştirildiği saptanmıştır. Bu sonuç Suriyeli öğrencilerin eğitiminin çok farklı alanlarda etkileri olduğunu ve disiplinler arası bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini göstermektedir. Öte yandan Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanan tezlerin dikkate değer bir kısmının eğitim yönetimi alanında yapıldığı belirlenmiştir. Ortaya çıkan bu sonuç, eğitim yönetimi bilim dalının kapsamının geniş olması ve tüm okul kademelerinde farklı çalışma gruplarıyla araştırma yapılmasına imkân tanması nedenleriyle ilişkili olabilir. Bunun yanında 12 tezin ise sınıf eğitimi bilim dalında yapıldığı görülmektedir. Bu sonucun, ilköğretim çağındaki Suriyeli öğrenci sayısının fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi çeşitli sebeplerden dolayı ilköğretimden sonra okullaşma oranı azalmakta ve bu durum yapılan araştırmaların sayısına da olumsuz etkide bulunmaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgulara ve ulaşılan sonuçlara dayanarak aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

- ❖ Mevcut araştırmanın konusunun uluslararası bir çalışma alanı olduğu göz önüne alındığında, yapılan çalışmaların farklı dillerde (özellikle İngilizce) yayın yapan uluslararası dergilerde yayımlanması önerilebilir.
- ❖ Suriyeli öğrencilerin eğitimine yönelik spesifik ve dikkat çekici konular (psikolojik iyi oluş, ekran öğretimi, sosyalleşme vb.) belirlenerek derinlemesine araştırmalar yapılması ve bu araştırmaların üst düzey indekslerde taranan dergilerde yayımlanması için çaba gösterilmesi önerilebilir.
- ❖ Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadığı sorunlara odaklanan çalışmaların çoğunlukla nitel bir yaklaşımla ele alındığı ve durum çalışması ile olgubilim desenlerinde tasarlandığı görülmektedir. Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunların çözümü açısından araştırmacılar tarafından eylem araştırmaları tasarlanması önerilebilir. Aynı zamanda durum çalışması olarak tasarlanan araştırmalarda çoğunlukla görüşme yöntemi ile veri toplandığı görülmüştür. Durum çalışmalarında daha zengin veri toplanması açısından veri çeşitlenmesi yapılabilir; görüşme yöntemiyle birlikte gözlem ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemleri kullanılabilir.

- ❖ Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadığı sorunlara odaklanan çalışmalarda veli görüşlerine çok az başvurulduğu görülmüştür. Göçmen öğrencilerin eğitimi açısından ailelerin önemi göz önüne alındığında aile bireylerinin görüşlerine başvuran çalışmaların yapılması önerilebilir.
- ❖ Yapılan araştırmaların özellikle ilkokul ve ortaokul kademelerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Ancak özellikle yükseköğretim düzeyinde de öğrenim gören birçok Suriyeli öğrencinin varlığı göz önüne alınarak yükseköğretim kademesinde daha fazla araştırma yapılması önerilebilir.
- ❖ Suriyeli öğrencilerin eğitimi farklı disiplinleri ilgilendiren bir konu olarak karımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla farklı bilim dallarında araştırmalar yapan araştırmacıların bir araya gelerek disiplinler arası araştırmalar yapması önerilebilir.

Kaynakça

- Arar, K., Örucü, D., ve Küçükçayır, G. A. (2018). These students need love and affection: Experience of a female school leader with the challenges of Syrian refugee education. *Leading and Managing*, 24(2), 28-43.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Bourgonje, P. (2010). *Education for refugee and asylum seeking children in OECD countries*. Education International.
- Cınt-Karaağaç, F. (2018). *Educational problems of Syrian refugee students in elementary schools* [Unpublished master thesis]. Yeditepe University.
- Cohen, L., Manion, L., ve Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8nd Edition). Routledge.
- Creswell, J.W. (2013). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (Çev. Ed. S. B. Demir). Eğiten Kitap.
- Culbertson, S., ve Constant, L. (2015). *Education of Syrian refugee children: Managing the crisis in Turkey, Lebanon, and Jordan*. Rand Corporation.
- Çalık, M., ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2014.3412>
- Çiçeksoğüt, A. (2017). Uluslararası göç hukuku perspektifinde yerinden edilmiş Suriyelilerin Türkiye'deki statüsü. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 1-20.
- Dorman, S. (2014). *Educational needs assessment for urban Syrian refugees in Turkey*. YUVA Association. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/42946>
- Dryden-Peterson, S. (2016). Refugee education in countries of first asylum: Breaking open the black box of pre-resettlement experiences. *Theory and Research in Education*, 14(2), 131-148. <https://doi.org/10.1177/1477878515622703>

- Erdem, C. (2017). Sınıfta mülteci öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları öğretimsel sorunlar ve çözüme dair önerileri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-42.
- Erdoğan, M. (2020). Syrians barometer 2019: A framework for achieving social cohesion with Syrians in Turkey. Orion Kitabevi. <https://www.unhcr.org/tr/wp-content/uploads/sites/14/2020/09/SB2019-ENG-04092020.pdf>
- Eryaman, M. Y., ve Evran, S. (2019). Syrian refugee students' lived experiences at temporary education centres in Turkey. In K. Arar,, J. S. Brooks, & I. Bogotch (Eds.), *Education, immigration and migration: Policy, leadership and praxis for a changing world* (pp. 131-143). Emerald Publishing Limited. <https://doi.org/10.1108/978-1-78756-044-420191009>
- Esen, S. (2020). *Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonu (uyumu) ve yaşanan sorunlar (Konya ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Gibbs, G. R. (2018). *Analyzing qualitative data* (2nd Edition). In U. Flick (Ed.), *The Sage qualitative research kit*. Sage.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (2021, Haziran 09). *Yıllara göre geçici koruma kapsamındaki Suriyeliler*. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>
- Perruchoud, R., ve Redpath-Cross, J. (2021). *Göç terimleri sözlüğü* (2. Baskı). Uluslararası Göç Örgütü. https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf
- Güçlü, İ. (2019). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri: Teknik, yaklaşım, uygulama*. Nobel Yayıncılık.
- Harunoğulları, M. (2016). Suriyeli sığınmacı çocuk işçiler ve sorunları: Kilis örneği. *Göç Dergisi (GD)*, 3(1), 29-63.
- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü. (2018a). *Geçici koruma kapsamı altındaki öğrencilerin eğitim hizmetleri*. Milli Eğitim Bakanlığı. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_04/09110022_09-04-2018__Ynernet_BYIteni.pdf
- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (2018b). *Geçici koruma kapsamı altındaki öğrencilerin eğitim hizmetleri*. Milli Eğitim Bakanlığı. http://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_12/03175027_03-12-2018__Ynernet_BYIteni.pdf
- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü. (2020). *Yıllara göre ülkemizde bulunan geçici koruma altındaki Suriyeli nüfus*. Milli Eğitim Bakanlığı. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_01/27110237_OCAK_2020internet_BulteniSunu.pdf
- Kara, M., ve Özenç, M. (2020). A multidimensional approach to the problems experienced by the classroom teachers with Syrian students in their classes. *International Journal of Progressive Education*, 16(6), 184-201. <https://doi.org/10.29329/ijpe.2020.280.11>
- Karabacak, N. (2020). An examination of Syrian students' educational experiences at school from the reflections of teachers. *Problems of Education in the 21st Century*, 78(5), 754-776. <https://doi.org/10.33225/pec/20.78.754>
- Karadağ, E. (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: Nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(1), 49-71.

Suriyeli Göçmen Öğrencilerin Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara Odaklanan Araştırmaların...

- Kartal, A. (2020). İlkokulda sosyal bilgiler eğitimi konulu çalışmalara genel bakış: Bir meta sentez çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 45 (203), 123-151. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2020.8678>
- Kaya, İ. (2020). *Sınıfında Suriyeli öğrencisi bulunan öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştığı sorunların incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi.
- Mahfouz, J., El-Mehtar, N., Osman, E., ve Kotok, S. (2019). Challenges and agency: Principals responding to the Syrian refugee crisis in Lebanese public schools. *International Journal of Leadership in Education*, 23(1), 24-40. <https://doi.org/10.1080/13603124.2019.1613570>
- Merriam, S. B. (2018). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (Çev. Ed. S. Turan). Nobel Yayıncılık.
- Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi* (Çev. Ed. S.A. Altun ve A. Ersoy). Pegem Akademi.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2014, Eylül 23). *Yabancılarla yönelik eğitim-öğretim hizmetleri*. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1715.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018, Ekim). *Geçici koruma kapsamı altındaki öğrencilerin eğitim hizmetleri*. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_10/23093037_22-Ekim_-2018__Yn-ternet_BYlteni.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2020, Ocak). *Geçici koruma kapsamı altındaki öğrencilerin eğitim hizmetleri*. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_01/27110237_OCAK_2020_internet_BulteniSunu.pdf
- Öngel, F. S. (2017). Resmi istatistiklerde Suriyeli göçmenlerin yeri: Geçici korumanın ardına saklanan veriler. *SAV Katkı*, (5), 21-32.
- Özenç, E., ve Saat, F. (2019). Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaştığı sorunlar. *International Journal of Active Learning*, 4(2), 60-74.
- Özenç, M., ve Özenç, E. G. (2016). Bitişik eğik yazı ile ilgili olarak yapılan araştırmalara tümdengelimci bir bakış. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(3), 84-97.
- Özkan, U. B. (2021). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi* (4. Baskı). Pegem Akademi.
- Patton, M. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Ed. M. Bütün ve S. B. Demir). Pegem Akademi.
- Polatcan, M., ve Kılınç, A. Ç. (2018). Fenomenoloji ve araştırmalarda fenomenolojik yöntem. K. Beycioğlu, N. Özer & Y. Kondakçı (Edt.), *Eğitim Yönetiminde Araştırma* içinde (ss. 391-408). Pegem Akademi.
- Rose, A. (2019). The role of teacher agency in refugee education. *The Australian Educational Researcher*, 46(1), 75-91. <https://doi.org/10.1007/s13384-018-0280-0>
- Saatçioğlu, Ö., Özmen, Ö., ve Sürel Özer, P. (2003). Bilgi okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesinde kütüphanelerin rolü ve Dokuz Eylül Üniversitesi uygulaması. *Bilgi Dünyası*, 4(1), 45-63.

- Sahin, S., ve Sümer, S. (2018). The problems experienced in the integration process of Syrian students into the Turkish education system. *Universal Journal of Educational Research*, 6(5), 909-918. <https://doi.org/10.13189/ujer.2018.060512>
- Sarıteke, İ., Kahraman, Ö. F., ve Aydın, A. (2018). Türkiye'deki Suriyeli nüfusun hukuki statüsü ile ilgili bir analiz. *Turkish Studies*, 13(7), 383-396. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13042>
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*, 22(2), 63-75.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F.G. (2019). Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri (7. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Suri, H., ve Clarke, D. (2009). Advancements in research synthesis methods: From a methodologically inclusive perspective. *Review of Educational Research*, 79(1), 395-430. <https://doi.org/10.3102/0034654308326349>
- Taştan, C., Çolpan Kavuncu, A., Akbulut, A. M., İrdem, İ., Osmanoğlu, E., Özkaya, Ö., ve Yıldız, A. K. (2016). *Uluslararası Kitleli Göçler ve Türkiye'deki Suriyeliler: I. Uluslararası Göç ve Güvenlik Konferansı Sonuç Raporu*. Polis Akademisi Yayınları.
- Tatar, E., ve Tatar, E. (2008). Fen bilimleri ve matematik eğitimi araştırmalarının analizi I: Anahtar kelimeler. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(16), 89-103.
- Tösten, R., Toprak, M., & Kayan, M. S. (2017). An investigation of forcibly migrated Syrian refugee students at Turkish public schools. *Universal Journal of Educational Research*, 5(7), 1149-1160. <https://doi.org/10.13189/ujer.2017.050709>
- Turney, K., ve Kao, G. (2009) Barriers to school involvement: Are immigrant parents disadvantaged?. *The Journal of Educational Research*, 102(4), 257-271, <https://doi.org/10.3200/JOER.102.4.257-271>
- Tüfekçi, Y. (2020). *Gaziantep'teki Suriyeli sığınmacıların Türk eğitim sistemine entegrasyonunda yaşanan sorunlara ilişkin STK'ların görüşleri ve çözüm önerilerinin incelenmesi (Gaziantep ili) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. Gaziantep Üniversitesi.
- UNICEF. (2014, July 16). *A study on early marriage in Jordan 2014*. https://www.unicef.org/media/files/UNICEFJordan_EarlyMarriageStudy2014-email.pdf
- Whitaker, E. (2010). *Language acquisition of the children of immigrants and the role of nonprofit organizations* [Unpublished master thesis]. University of Puget Sound.
- Yalçın, S. (2016). Syrian child workers in Turkey. *Turkish Policy Quarterly*, 15(3), 89-98.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. K. (2003). *Case study research: Design and method*. Sage Publications.

Ek 1. Araştırmada incelenen çalışmalar

Araştırmanın		Araştırmanın	
Yazarları	Yılı Kodu	Yazarları	Yılı Kodu
Ağcadağ Çelik, İ.	2019 M1	Yurdakul, A. ve Tok, T. N.	2018 M45
Altunay, E. ve Dede, M.	2019 M2	Zayimoğlu Öztürk, F.	2018 M46
Avcı, F.	2019 M3	Aydın, H. ve Kaya, Y.	2017 M47
Aykırı, K.	2017 M4	Cin, F. M. ve Doğan, N.	2020 M48
Özer Aytekin, K. ve Sönmez Ektem, I.	2019 M5	Dolapcıoğlu, S. ve Bolat, Y.	2019 M49
Baloğlu Uğurlu, N. ve Akdovan, M.	2019 M6	Ergin, H.	2016 M50
Baltacı, A., Coşkun, M. K. ve Ceylan, İ.	2019 M7	Soylu, A., Kaysılı, A. ve Sever, M.	2020 M51
Baltacı, A., Coşkun, M. K. ve Ceylan, İ.	2019 M8	Aydın, H. ve Kaya, Y.	2019 M52
Başar, M., Akan, D. ve Çiftçi, M.	2018 M9	Bozkırlı, K. Ç., Er, O. ve Alyılmaz, S.	2018 M53
Bulut, S., Kanat Soysal, Ö. ve Gülçipek, D.	2018 M10	Ereş, F.	2016 M54
Çiğerci, F. M. ve Güngör, F.	2016 M11	Ozen, H.	2019 M55
Çelik, T.	2019 M12	Sinan, F. N. ve Gültekin, F.	2018 M56
Çerçi, A. ve Canalıcı, M.	2019 M13	Şahin, S. ve Sümer, S.	2018 M57
Demir, O. Ö. ve Aliyev, R.	2019 M14	Taskin, P. ve Erdemli, O.	2018 M58
Demir, S. ve Demir, Y.	2020 M15	Toker Gokce, A. ve Acar, E.	2018 M59
Demir, R. ve Okşar, Y.	2018 M16	Tösten, R., Toprak, M. ve Kayan, M. S.	2017 M60
Erdem, C.	2017 M17	Aydın Gurler, S.	2020 M61
Eren, Z.	2019 M18	Abay, A. ve Güllüparın, F.	2020 M62
Göktuna Yaylacı, F., Serpil, H. ve Yaylacı, A. F.	2017 M19	Yaralı Akkaya, A., Azimli Çilingir, G. ve Tuğ ...	2018 M63
Gün, M. ve Baldık, Y.	2017 M20	Işıkdoğan Uğurlu, N. ve Kayhan, N.	2018 M64
İmamoğlu, H. B. ve Çalışkan, E.	2017 M21	Alkalay, G., Kırıl, B. ve Erdem, A. R.	2021 M65
Jafari, K. K., Tonga, N. ve Kışla, H.	2018 M22	Altıntaş, M. E.	2018 M66
Cırt Karaağaç, F. ve Güvenç, H.	2019 M23	Arslan, Ü. G. ve Uslu, F.	2020 M67
Karadağ, N.	2016 M24	Demir Başaran, S.	2021 M68
Kardeş, S. ve Akman, B.	2018 M25	Biçer, N. ve Özalın, H.	2020 M69
Kaysılı, A., Soylu, A. ve Sever, M.	2019 M26	Boylu, E. ve Işık, P.	2020 M70
Keskinlik Kara, S. B. ve Şentürk Tüysüzer, B.	2017 M27	Cülha, A. ve Demirtaş, H.	2020 M71
Kiremit, R. F., Akpınar, Ü. ve Tüfekci Akcan, A.	2018 M28	Çelik, S. ve Kardeş İşler, N.	2020 M72
Koçoğlu, A. ve Yanpar Yelken, T.	2018 M29	Çoban, O., Kartal, M., Ekinci, S. T. ve Çoban, A.	2020 M73
Levent, F. ve Çayak, S.	2017 M30	Demir, B. N., Özdemir, S. ve Köse, A.	2020 M74
Moralı, G.	2018 M31	Dinler, C. ve Hacifazlıoğlu, Ö.	2020 M75
Öngören, S., Özkan, A., Yüksel, B. ve Sever, D.	2017 M32	Duruel, M.	2016 M76
Özenç, E. G. ve Saat, F.	2019 M33	Ergen, H. ve Şahin, E.	2019 M77
Yanık Özger, B. ve Akansel, A.	2019 M34	Ertekin, S.	2019 M78
Sarıtaş, E., Şahin, E. ve Çatalbaş, G.	2016 M35	Göçer, V., Özer, S. ve Ürünibrahimoğlu, M.	2020 M79
Şahin, M. ve Doğan, Y.	2018 M36	Harunoğulları, M., Süzümüş, S. ve Polat, Y.	2019 M80
Şahin, F. ve Şener, Ö.	2019 M37	Kandemir, A. ve Aydın, B.	2020 M81
Şimşir, Z. ve Dilmaç, B.	2018 M38	Koşar, S. ve Aslan, F.	2020 M82
Takır, A. ve Özerem, A.	2019 M39	Külekeçi Akyavuz, E., Gezeroğlu, E. ve Toma, Ş. G.	2020 M83
Takır, A. ve Özerem, A.	2020 M40	Sariahmetoğlu, H. ve Kamer, S. T.	2020 M84
Gözübüyük Tamer, M.	2017 M41	Sarıer, Y.	2020 M85
Mercan Uzun, E. ve Bütün, E.	2016 M42	Seçgin, F. ve Erten Özalp, R.	2020 M86
Yenilmez, K. ve Çöplü, F.	2019 M43	Ulum, Ö. G.	2016 M87
Yıldız Yılmaz, N. ve Kaplan, A.	2019 M44	Songür, N. ve Olgun, O.	2020 M88

Ek 1'in devamı

Araştırmanın			Araştırmanın		
Yazarları	Yılı	Kodu	Yazarları	Yılı	Kodu
Sözer, M. A. ve İşiker, Y.	2021	M89	Anis, R.	2019	T16
Şahin, S. A. ve Çelik, Z.	2020	M90	Aktürk Çopur, D.	2019	T17
Şimşek, H. ve Kula, S. S.	2018	M91	Kaya, İ.	2020	T18
Topaloğlu, H. ve Özdemir, M.	2020	M92	Alkalay, G.	2020	T19
Tosun, A., Yorulmaz, A., Tekin, İ. ve Yıldız, K.	2018	M93	Abay, A.	2019	T20
Tunga, Y., Engin, G. ve Çağltay, K.	2020	M94	Abdullah, F.	2021	T21
Tümkaya, S. ve Çopur, E.	2020	M95	Tanay Akalın, A.	2016	T22
Arar, K., Örucü, D. ve Ak Küçükçayır, G.	2018	M96	Akdeniz, Y.	2018	T23
Atesok, Z. O., Komsuoğlu, A. ve Ozer, Y. Y.	2019	M97	Alhussien, R.	2020	T24
Eren, A. ve Çavuşoğlu, Ç.	2021	M98	Alkan, B.	2020	T25
Karabacak, N.	2020	M99	Avcı, Z.	2019	T26
Karsli-Calamak, E. ve Kilinc, S.	2021	M100	Ayağa, H.	2020	T27
Kotluk, N. ve Aydın, H.	2021	M101	Aykut, S.	2019	T28
Kozikoğlu, İ. ve Aslan, M.	2018	M102	Aytekin, M. D.	2019	T29
Sari, H. Y., Gelbal, S. ve Sari, H. I.	2020	M103	Büyükhan, M.	2019	T30
Sarı, M. H. ve Yüce, E.	2020	M104	Çelik, Y.	2018	T31
Tanrıkulu, F.	2021	M105	Dağlı, K.	2020	T32
Türmüklü, A., Türk, F., Tercan, M. ve Kaçmaz, T.	2020	M106	Kaya Değer, Z.	2019	T33
Demirgüneş, S.	2017	M107	Dursun, H.	2017	T34
Dilek, Ş., Boyazi, B. ve Yaşar, E.	2018	M108	Emin, M. N.	2018	T35
Dogutas, A.	2016	M109	Erol Emiroğlu, S.	2018	T36
Dogutas, A.	2019	M110	Esen, S.	2020	T37
Kara, M. ve Özenc, M.	2020	M111	Gökmen, H.	2020	T38
Özensoy, A. U.	2021	M112	Güzel, S.	2019	T39
Özkale, U. ve Yanpar Yelken, T.	2020	M113	Kızılkaya, O.	2021	T40
Kiliç Özmen, Z.	2020	M114	Kultas, E.	2017	T41
Özdemir, Ç.	2016	T1	Küçükdüzeyki, E.	2019	T42
Delen, A.	2018	T2	Özcan, A. S.	2018	T43
Çakmak, Ö.	2018	T3	Saklan, E.	2018	T44
Yüce, E.	2018	T4	Beyazova Seçer, A.	2017	T45
Alpaslan, S.	2019	T5	Serim, S.	2017	T46
Uysal, A.	2019	T6	Sinan, F. N.	2019	T47
Özgün, E.	2019	T7	Şanlı, B.	2019	T48
Şen, F.	2019	T8	Tüfekçi, Y.	2020	T49
Sariahmetoğlu, H.	2019	T9	Şerif, İ.	2020	T50
Savaşkan, M.	2019	T10	Uyduran, M.	2020	T51
İçöz, H.	2019	T11	Uygun, S.	2020	T52
Çakmak, L.	2019	T12	Yalçın, F.	2017	T53
Erten Özalp, R.	2019	T13	Yıldız, F.	2018	T54
Somuncuoğlu, K.	2019	T14	Yılmaz, M.	2020	T55
Sekin, S. A.	2019	T15			